

Stavenski dom

Poštuna plačana v gotovini

Cena Din 1-

Štev. 21

U Ljubljani, 27. januarja 1936

Leto 1.

Volitve v Grčiji

Venizelos triumfira v Grčiji - Kondilis zadovoljen - Tsaldaris poražen

Atene, 27. jan. Včeraj so se vršile po vsej Grčiji po 10 letih prve volitve, v katere vojska ni več tako aktivno posegala, kakor doslej. V volilni boj je poseglo 10 strank, ki pa razen skupin venizelistov, caldaristov in združene liste Condilis Teotokis nimajo nikakega upanja, da bi odločilno vplivale na končni rezultat in razmerje poslancev v parlamentu. Razpis volitev je bil prvi večji državniški čin kralja Jurija po njegovi vrnitvi v domovino, ki je popolno svobodo volitev zagotovil s postavitvijo nevtralne vlade in z drugimi odloki, med katerimi je bil najvažnejši ta, da je za časa volilnega boja in volitev dal odstaviti vse pokrajinske namestnike in namesto njih postaviti predsednike sodišč. Kralj Jurij je hotel na ta način izmeriti moči posameznih političnih strank in si iz njega dobiti ključ za rešitev zapletenega notranje-političnega položaja v Grčiji, ki naj pod njim dobi končno rešitev.

Atene, 26. jan. Včeraj je bilo življenje v Atenah izredno živahno. Volilna udeležba je bila nad vse pričakovane velika. Volitve so se vršile v popolnem miru in redu, kar dokazuje, da je vlada zadostno poskrbela za mir pri teh volitvah. Na vseh voliščih se je opazilo veliko število venizelističnih glasov ter je bilo že včeraj zvečer znano, da vodijo v Atenah venizelisti z 10%. Končni rezultati bodo zaradi kompliciranega volilnega sistema znani šele danes popoldne.

Atene, 27. jan. Tukajšnji časopisi so ves dan izdajali posebne izdaje, s katerimi so sproti javljali potek volitev in prve rezultate. Po mestnih ulicah je bilo ves dan izredno vrvenje.

Občinstvo je v trumah prihajalo na volišča. Po vsem mestu se je opazila velika napetost. Ker pa je vlada poslala na čelo močne vojske in žandarmerijske patrulje, ni prišlo do nikakih incidentov.

Kondilis je srečen

Atene, 27. jan. General Kondilis je včeraj sprejel zastopnika agencije «Aval» in mu izjavil, da je izredno zadovoljen z volilnimi rezultati ter poudaril, da je njegova skupina v zvezi s skupino Teotokisa dobila več glasov, kakor pa lista g. Tsaldarisa. G. Kondilis je tudi prepričan, da bodo kljub velikemu številu venizelističnih glasov zmagale antivenizelistične stranke.

Atene, 27. jan. Po prvih znanih izidih je dobila stranka generala Condilisa nad vsa pričakovanja veliko število glasov. Ta vest je med atenskimi političnimi krogi izzvala veliko iznenadenje.

Prvi rezultati

Atene, 27. jan. Ob 1. uri ponoči se niso bili znani končni rezultati državnoborskih volitev v Grčiji. Znani so samo rezultati za 150 volišč v Atenah. Rezultati so sledeči: venizelisti 30.927 glasov, Condilis in Teotokis 18.929 glasov, Tsaldaris 13.426 glasov.

Če vzamemo te atenske rezultate za merilo, vidimo, da so venizelisti dosegli relativno večino, ki jim bo pa po sedanjem proporcionalnem sistemu najbrže prinesla absolutno večino poslancev v parlamentu. Prepričani so, da

tudi volilni rezultati po deželi ne bodo spremenili volilnih prognoz, ki krožijo v javnosti na podlagi rezultatov v Atenah samih.

Atene, 27. jan. V dobro poučenih krogih se vzdržujejo vesti, da bodo antivenizelisti dobili absolutno večino, verjetno okoli 165 mandatov. Venizelisti bodo imeli 110 mandatov, ostali mandati pa bodo razdeljeni na druge manjše stranke.

Atene, 27. jan. Po rezultatih, ki so bili objavljeni ob 1. ponoči, se računa, da bo liberalna stranka dobila 8%, Condilis, Teotokis in Tsaldaris 5%, komunisti pa 22%.

Atene, 27. jan. Ob 1. ponoči so bili objavljeni naslednji volilni rezultati: liberalci 21

tisoč 979 glasov, populisti 11.114, komunisti 5414 in kondilisti 6691 glasov

Atene, 27. jan. V jutranjih urah se v dobro poučenih krogih trdi, da bodo protivenizelisti v najkrajšem času sklenili blok, da bi na ta način zavladali proti venizelistični manjšini.

Solon, 27. jan. m. Po ponoči so bili objavljeni naslednji rezultati: Na 44 voliščih je volilo 40.773 volilcev. Pri tem so dobili venizelisti 17.527, Tsaldaris 6871, kondilisti 6699, komunisti 5292, macedonski reformisti 1980, republikanci 1118, Metaksas 594. V solunskem okraju so znani volilni rezultati dosedaj v 80 voliščih. Volilo je vsega 80.462 volilcev. Venizelisti so dobili 15.375 glasov, macedonski reformisti 5117, caldaristi 8289, Metaksas 940, republikanci 2225, komunisti 2415 in kondilisti 2896, agrarci pa 936. Volilni rezultati niso znani še iz 24 okrajev.

Rešeni ribiči

Iz Gurieva ob Kaspijskem morju: Odkrili so ledeno ploščo, na kateri se je nahajalo 1800 ribičev s 1.400 konji. Ledeno ploščo so zagledali na odprtem morju 250 km od obrežja. Niso pa še našli druge ledene plošče, kjer je okoli 40 ribičev. Iščejo jih tri letala.

Trije borci pri včerajšnjih grških volitvah: Venizelos, Tsaldaris, Kondilis.

Najbolj krvavi boji dosedaj so se končali z zmago Italijanov

Tridnevna bitka pri Makali

Ras Kasa trikrat napadel - Obupno junaštvo Abesincev

Asmara, 27. jan. Rp. Dopisniki vseh evropskih agencij poročajo, da so v tembienskem okrožju že tri dni divjale strahovite bitke, o katerih so pa tako Abesinci kakor Italijani molčali. Italijanom je šlo v teh bojih za to, da nekako afirmirajo zmago na južni fronti in da dokažejo, da so njihovi oddelki na obeh frontah enako junaški in da se morejo tudi proti številčni premoči uspešno boriti. Abesinci niso v tej bitki pretrpeli skoraj nič manj izgub, kakor zadnjič, ko jih je porazil general Graziani. Nepotrjene vesti govore o 6000 padlih Abesincih. Italijani skušajo na severu z vsemi silami popraviti svojo fronto, katero so Abesinci zadnje čase precej občutno zveržili.

Italijani trdijo

Asmara, 27. jan. Po italijanskih vesteh Abesinci sami priznavajo, da je usoda Makale že skoraj zapečaten in da se bodo abesinske čete s tega sektorja kaj kmalu umaknile. Vojaki ne na eni, ne na drugi strani ne gledajo nič na svoje življenje, marveč se borijo naravnost obupno. Ras Kasa je predrl pokrajino Tembien v bližini 20 km zapadno od Makale. Njegova vojska je štela 40.000 vojakov. Imel je namen, da Makalo obkoli in prisili Italijane na odločilno bitko. Italijansko poveljstvo pa je poslalo v vsej naglici svoje divizije, ki štejejo okrog 40.000 mož. Ras Kasa je skušal te italijanske oddelke obkoluti, toda to mu ni uspelo, ker je imel premalo vojakov. Tako je prišlo do bitke.

Čašisti so se odlikovali

Italijanske čete so sestavljali povečinoma oddelki milice, ki so v tem boju vzdržali kljub velikim izgubam. Boji so trajali ves dan in so bile sile precej izravnane, zaradi tega ne moremo govoriti, da bi tudi Italijani vzdržali proti številčno močnejšemu sovražniku. Italijani so se branili predvsem z ognjem iz strojnih, kajti le tako je bilo mogoče zadržati goste vrste abesinskih čet, ki so se ves dan vsipale nad Italijane. Drugi dan bitke je prišlo do boja na nož in so bili Italijani že čisto na tem, da se bodo morali umakniti. — Zadnji hip pa so dospela ojačenja, tako da so milicijske čete v boju vztrajale. Ti ojačevalni oddelki so naglo napadli Abesince. Posrečilo se jim je, da so jih potisnili v beg, kar je razumljivo, če pomislimo, da so bile abesinske čete zaradi dvodnevnega boja že močno izčrpane. Tako je Italijanom uspelo, da so dobili bitko ter so Abesinci sprevideli, da je bolje, da se v redu umaknejo. Italijani so tudi v Tembienu uporabili listo taktiko, kakor v zadnji bitki na južni fronti. Njihovi ovijoni so ves čas bojev seljali zmedo v neposredno zaledje abesinske fronte. Ko so se začeli Abesinci umikati, so šli za njimi oddelki tankov in oklopnih avtomobilov, ki so prišli vse do Nadare v podnožju Oaterskega gorovja. Abesinci jim niso nudili nikjer niti najmanjšega odpora.

Siter vode na dan

Asmara, 27. jan. Z južnega bojišča poročajo, da so čete generala Grazianija začele prodirati proti visoki planoti Bembli. Ta planota je vsa pokrita z gozdovi in visoko travo, toda kljub temu vlada tam strahovito pomanjkanje vode. Ker Italijani še niso zgradili dovolj cest, ki bi jim omo-

gotalo zvezo z zaledjem in zadosten dovoz hrane ter vode, je bil general Graziani prisiljen, da skrepi količino vode na najmanjšo mero. Vsak vojak bo dnevno smel dobiti samo liter vode. Zaradi silne vročine, ki vlada na tem oddelku fronte, je to naravnost malenkostno, če ne bo vprav voda močno ovirala nadaljnje prodiranje italijanskih čet na južni fronti.

Addis Abeba, 27. jan. Posebno poročilo z abesinskega bojišča javlja, da je abesinsko vrhovno

poveljstvo poslalo rasu Desti novo ojačenje. Te čete štejejo 50.000 vojakov.

Neapelj, 27. jan. Agencija Stefani poroča, da je odplul v Masavo parobrod «Nasario Sauro» z 800 delavci specialisti. Iz Port Saída pa poročajo, da je pretekli teden plulo skozi Sueški kanal v Vzhodno Afriko 13 italijanskih ladij s skupnim številom 17.341 vojakov in 19.000 ton materiala. V istem času se je v Italijo vrnilo 908 vojakov in 420 italijanskih civilnih osebnosti.

Z bojišča v Tembienu.

Japonska — gospodar Azije

Japonci ponujajo Kitajski protektorat v obrambo pred Sovjeti

Tokio, 27. jan. Včerajšnji listi prinašajo izjavo japonskega generala Izogaja, katero je dal vrhovnemu poveljniku kitajske vojske maršalu Čang-kajseku. V tej izjavi je general Izogaj vrhovni poveljnik japonskih čet na Kitajskem obljubil, da bo Japonska dala Kitajski vso svojo vojaško pomoč v primeru, da jo napade kaka tretja sila. Spričo sedanjega položaja na Daljnem vzhodu je jasno, proti komu je ta izjava aperjena. Japonci so zdaj uradno pokazali stremjenja, katera zasledujejo v Mandžuriji in Mongoliji. S to gesto hočejo pridobiti zase tudi kitajsko javno mnenje, ki se je zdaj obračalo proti njim. Radi bi Kitajcem predstavili sebe kot začetnike njihove neodvisnosti po geslu, ki ga irijo po vsem skrajnem shodu, geslo, ki se glasi: Azijo Azijcem!

Zvišanje japonskih sredstev

Tokio, 27. jan. Japonski minister za vojno in mornarico bo na prihodnji seji ministrskega sveta stavil nujno zahtevo, da vlada dovoli nove ogromne kredite za ojačenje japonskih posadk na Kitajskem. Minister opravičuje to svojo zahtevo s tem,

da je treba začeti z intenzivnim delom, pri pospevanju kitajsko-japonske sporazuma v boju proti komunistični nevarnosti, ki postaja v severnem Kitaju vse bolj kritična. Japonsko vojno poveljstvo namerava osnovati v najkrajšem času močno posadko v Tungeju, ki ga smatrajo za najvažnejšo strateško točko v vsej pokrajini Hopej. Če se ozmre po drugi strani na mrzlične sovjetske priprave v vzhodni Sibiriji, vidimo, da se spor na Daljnem vzhodu naglo bliža svojemu višku.

Tokio, 27. jan. Kljub japonskim uradnim demantijem so se razširile trdovratne vesti, da je Mandžurija izročila zunanji Mongoliji ultimatum. Po zadnjih odkritjih o sovjetskem organiziranju mongolskih čet je jasno, da je ta ultimatum v zvezi s širjenjem sovjetskih vojnih priprav na Mongolijo, za katero se bo vršil glavni boj med Japonci, Rusi in Angleži, ki si vsi skušajo pridobiti v tej pokrajini tal, saj tvori Mongolija sree Azije. Če odgovarjajo vesti o ultimatumu resnici, potem je v najkrajšem času treba pričakovati, da bo v najkrajšem času izbruhnil spor v mongolskih

puščavah, ki bo imel za posledice splošni vojni požar na Daljnem vzhodu. Japonci so ojačili vse svoje garnizije v Mandžuriji in neprestano dovajajo vojni material in čete. Japonska letala dan za dnem preletavajo mejo med Mogolijo in Mandžurijo ter vrše izvidniške polete v neposrednem obmejnem pasu, kjer sovjeti z vso naglico organizirajo posebne mongolske obmejne čete. Prišlo je tudi že do več spopadov med obmejnimi strazarji, katerim pa trenutno ne pripisujejo še nobenega pomena, so pa vse te praske tkega značaja, da bi lahko v primernem trenutku služile kot neposreden povod za večje sovražnosti. Sovzetom zdaj ni na tem, da bi izzvali vojno na Daljnem vzhodu, ker niso še vojaško zadosti pripravljene. Zdi se, da bi Japonci v sedanjem trenutku želi daleč več uspeha, kakor pa Sovjeti. Zato skušajo Sovjeti Japonce zadržati s tem, da na vse kriplice podpirajo komunistično propagando in organizirajo Rdeče armade na severnem Kitajskem zato, da bi zaposlili japonske in kitajske vladne čete na kitajskem ozemlju samem.

Princ Pavle v Londonu

London, 27. jan. m. Snoči ob 17.14 je prispel v London Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Iz Folkstona proti francoski luki Boulogne sta prišli nasproti ladji, na kateri se je vozil knez Pavle s svojim spremstvom in na kateri je vihrala jugoslovanska zastava, dva britanska rušilca, ki sta po izkazanih časteh knezu Pavlu in njegovemu spremstvu spremljala ladjo v Folkston. V tem pristanišču so pozdravili kneza namestnika Pavla v imenu britanske mornarice admiral Evans, v imenu vojske britanski general, ki je pridržen na službo Nj. kr. Vis. kneza Pavla za časa njegovega bivanja v Londonu. Pri sprejemu je bil navzoč tudi jugoslovanski poslanik dr. Grujić. Ko je stopil knez Pavle z ladje, se je zbralo veliko število prebivalstva, ki je viharno pozdravljalo visokega gosta. Na železniški postaji v Londonu je knez Pavla pozdravil vojvoda Kentski in princeza Katarina. Navzoč je bil tudi svetnik jugoslovanskega poslanstva Karović z vsem osebjem poslanstva. Knez Pavle je bil za časa vožnje iz Boulognea v Folkston zelo dobro razpoložen. V Londonu je sedel v avtomobil Nj. kr. Vis. vojvode Kentskega, v katerega hiši so za njega rezervirani prostori. Tudi ob prihodu v London je kneza namestnika navdušeno pozdravljala množica.

Včeraj je prispela v London tudi delegacija jugoslovanske vojske na čelu z armijskim generalom Beličem ter parlamentarna delegacija.

Zgodba španskih revolucionarjev

Iz Madrida: Vojaško sodišče v Pampeluni je izreklo razsodbo zoper revolucionarje, ki so sodelovali pri vstaji meseca oktobra 1934. Obtožena Cadraga Brieto, in Ibara sta obsojena na smrt, 19 obtožencev je obsojenih na 25 let ječe, 20 na kazni od tri do pet let ječe, 105 obtožencev pa pa oproščenih.

Resolucija včerajšnje konferencie

Na včerajšnji veliki gospodarski konferenci je bila sprejeta sledeča resolucija, v kateri so nanašane vse zahteve, ki jih je stavil včerajšnji mogočni gospodarski zbor v Trgovskem domu.

Resolucija

1. Narodna banka naj brezpogojno odkupi klirinške terjatve naših izvoznikov, in to po kursu Din 3.5540 za liro, to je po kursu, katerega računa uvoznikom liro pri vplačilih. Ta zahteva se nanaša na vse blago, ki je bilo izvoženo v Italijo do 18. novembra p. l. brez ozira na to, da-li je vplačal italijanski kupec odgovarjajoči znesek prd ali po 18. novembru. Izvoznikom, katerim je Narodna banka obračunala klirinško liro po Din 3.15, se mora tečajna razlika takoj doplačati.

2. Zahtevamo, da Narodna banka brezpogojno obračuna izvoznike devize pri izvozu v vse druge države po kursu, ki odgovarja stvarni tržni vrednosti dotične devize, in ne kakor dosedaj po prisiljeni kurzu, ki predstavlja za izvoznike nadaljno izgubo 18%.

3. Da se s potrebnimi merami prepreči propadanje lesnih podjetij, ki se nahajajo že več let v aktualni krizi ter so zadaljena pri denarnih zavodih, in katerim se z ekzekucijami in s sodnimi dražbami odvzemajo njihova sredstva, potrebna za nadaljni obstanek in delo, ker niso v stanu zadostiti svojim plačilnim obveznostim. Zahtevamo, da se poton zakona izvede zaščita lesnih podjetij, ki so v takem položaju ter da se takoj ustavijo vse ekzekucije in dražbe.

4. Zahtevamo, da se izvedejo hitri in uspešni ukrepi za olajšanje davčnih dajatev za vsa področja, katerih lesno gospodarstvo je prizadeto vsled krize in sankcij.

5. Zahtevamo, da se reorganizira sistem naše zunanje trgovine s tem, da se uvede kontrola uvoza ter s striktnim izvajanjem kompenzacijskega principa zaščiti izvoz naših lesnih izdelkov.

6. Zahtevamo, da se po vzorcu drugih držav omogoči izvoz na oddaljene trge predvsem finalnih lesnih izdelkov potom izvoznih premij.

7. Zahtevamo, da se izvede reorganizacija naše zunanje trgovinske službe s tem, da se koncentriira poslovanje vseh pristojnih ustanov, ki imajo odločujoči vpliv na našo zunanjo trgovino, in to v naj-ozjemem sodelovanju z našimi strokovnimi organizacijami.

8. Da se usvoji uredba o zaščiti in pospešanju lesnega gospodarstva, katero je predložil Centralni odbor na svoji IV. plenarni skupščini ter da se omogoči Centralnemu odboru sodelovanje pri trgovinski pogajanjih z državami, ki pridejo v poštev za prevzem našega lesa, ter da se mu da možnost, da s potrebnimi ukrepi organizira in zajamči izvedbo mednarodnih dogovorov, sklenjenih z lesnimi organizacijami drugih evropskih držav.

9. Zahtevamo, da se znižajo lučke in lokalne železniške tarife, kakor tudi tarifa za izvoz preko Djevdjelije v Solun tako, da ne bodo lesni izdelki železniško tarifarno v razmerju vrednosti blaga težje obremenjeni nego poljedelski izdelki.

10. Zahtevamo, da se uvedejo stalne, redne in brze paroplovne proge za prevoz blaga v Levanto, subvencionirane od države.

11. Zahtevamo, da stavijo državni denarni zavodi na razpolago kredite, ki so potrebni za obnovno in nadaljno delovanje gozdne in lesnega gospodarstva.

12. Zahtevamo, da se posveti posebna pažnja problemu malega gozdnega posestnika v naši državi, strokovni izobrazbi gozdnega posestnika ter problemu proučevanja in propagande večje uporabe lesa doma.

13. Zahtevamo, da se ukine taksa za pogozdovanje, ki se pobira od privatnih gozdnih posestnikov, v kolikor so že po zakonu obvezani, da sami

pogozdujejo posekane ploške in da se ukine tudi izterjanje zaostankov te takse.

14. Zahtevamo, da se s povišanjem carine omeji uvoz lesnih finalnih izdelkov, kakor n. pr. rotacijskega papirja, kakor to delajo vse druge države, ki imajo zadosti lastnega lesa.

15. Zahtevamo, da gospod minister za šume in rude izda uredbu v smislu čl. 63 finančnega zakona za 1935-36, s katerim bi se uredila sledeča vprašanja.

a) glede starih obvez naj bi imela vsaka trdka pravico, da zahteva in dobi dovoljenje za obrobno odplačevanje svojih dolgov, nastalih do koncem leta 1935, ter onih iz obračuna po preliminaru leta 1935, ako nudi državnemu erarju polno jamstvo, da bo pričela z odplačevanjem, čim prestejajo sankcije.

b) preliminar za leto 1936-37 naj se regulira na podlagi pooblastila za g. ministra za šume in rude, da sme te preliminarne odgoditi, trdke pa da imajo pravico prvič ali da se jim podaljša pogodba za eno leto, to se pravi, da smejo ono količino lesa, katere ne posekajo v letu 1936-37, posekati v prvem letu po poteku pogodbe, drugič ali da se jim dovoli, da neposekano količino lesa posežejo še za časa trajanja pogodbe, vendar v letih, ko bo konjunktura boljša. Obe alternativni naj veljata tudi za slučaj, da bi trdke v letu 1936-37 posekale le 50% določene preliminara, vendar pod pogojem, da plačajo avanse na bazi količine, katere se bo posekala.

16. Zahtevamo, da se nujno resijo vse prošnje posestnikov malih žag, katere so vložili na podlagi zakona o zaščiti domače lesne industrije, in to v smislu samega zakona, ki predvideva zaščito domače lesne industrije. Da se pooblasti g. minister za šume in rude, da sme na podlagi navadnega zakona sklepati pogodbe s posestniki malih žag za dobo 10 let od dne podpisa pogodbe, tako da bi posestniki malih žag na podlagi tega zakona mogli obratovati celih 10 let.

G. Škrbec otvarja zborovanje

državnih sredstev. Razen njih bodo pa še bano-vinska dela. Upamo, da bo spričo krajev, kjer se bodo ta dela izvršila, velik del ljudstva iz vseh krajev dravske banovine mogel najti dela.

Razen teh del, ki se bodo, kakor sem rekel, začela izvajati, je v načrtu, da se z javnimi deli zgradi tudi ena izmed najvažnejših tujsko-prometnih cest, ki bi držala iz Avstrije čez Maribor v Ljubljano ali čez Podkorensko sedlo, Kranjsko goro, Kranj in Ljubljano na Sušak in bi zvezala našo lepo Slovenijo s krasnim Primorjem.

Z izvedbo javnih del po eni strani, z zboljšanjem cen poljskih pridelkov po drugi strani, se bo, gospodje, začelo ozdravljenje našega gospodarstva.

Časopisi — krivci sedanje krize...

Za njim je govoril ing. Lenarčič s Pohorja. Pospoval je razmere, kakršne so, ne da bi pokazal na sredstva, s katerimi bi se dale razmere ozdraviti. Velik del govora je ing. Lenarčič posvetil časopisom, češ da ti premalno informirajo javnost o položaju lesnega gospodarstva in o gospodarskih razmerah. Če bi časopisi bolj pisali o lesni krizi itd., potem bi se kriza že dala na neki način omejevati. Tako so prav za prav tudi časopisi krivi za sedanjo krizo in zastoj v lesnem gospodarstvu. Iz govora se je videlo, da ing. Lenarčič res ni poseben prijatelj čitanja časopisov.

Zopet poslanec Mravlje...

Zborovanja se je udeležilo tudi več poslancev. Nekaj je bilo med njimi tudi onih, ki sebe nazivajo, da so »delovni«, a so se v belgrajski skupščini proslavili na svojevrstnem način z razbijanjem po klopih in kričanjem. Nekaterim tudi na včerajšnjem gospodarskem zborovanju žilica ni dala miru. Tako je poslanec Milan Mravlje prekinil govor inž. Lenarčiča z medklicem: »Pač pa premeščajo učitelje!«

Bučen ropot v dvorani je bil dokaz, da večina zborovalcev na gospodarskih zborovanjih ne želi politike. Vstal je tudi minister Janković in izjavil proti mestu, kjer je bil Milan Mravlje: »Tukaj je gospodarsko zborovanje in ne politično. Kdor hoče imeti političen shod, naj se potruji v sosedno dvorano, kamor pridem tudi jaz, pa bomo končali tukaj v tej dvorani gospodarsko zborovanje. Premestitve učiteljstva pa z gospodarskimi zadevami nimajo ničesar opraviti.«

Poslanec Mravlje, ki pač nikjer — ne v narodni skupščini in kakor se je včeraj pokazalo, ne na gospodarskih zborovanjih — ne opusti nobene prilike, da ne bi motil zborovanj, se včeraj ni več oglašil...

Vrstili so se nato drugi govorniki.

Z včerajšnje konference

Kakor smo poročali, je minister za gozdove in rudnike sklical za včeraj gospodarsko zborovanje, ki so se ga poleg ministra Jankovića udeležili tudi minister brez listnice g. dr. Miha Krek, minister za zgradbe dr. Marko Kožul, ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, bivši minister ing. Ulmanski ter najodličnejši predstavniki našega lesnega gospodarstva. Delegati in interesi iz cele Slovenije pa so do zadnjega kotička napolnili prostorno dvorano. Zborovanje je otvoril predsednik sekcije trgovskih združenj g. Škrbec, ki je po pozdravu prosil ministra Jankovića, naj prevzame predsedstvo.

Javna dela.

Ko je minister pódal nekaj statističnih podatkov, je nadaljeval:

»Ko govorim o zaposlitvi delavcev, mi dovolite, gospodje, da vas seznanim z velikimi javnimi deli, ki se začenjajo izvajati na področju dravske banovine in ki bodo mnogo pripomogla k ublažitvi nezaposlenosti in k temu, da se z omogočitvijo zasluzka gospodarsko povzdigne ta naš vrli in delovni narod. Pred kratkim se je začela graditi železniška proga št. Janž-Sevnica, kar bo stalo okoli 15 milijonov Din, v načrtu pa je gradnja proge Crnomelj—Vrbovsko, ki bo stala okoli 70 milijonov Din. Pomen te proge prvega reda bo z gospodarskega stališča velik, ker bo šla skozi osrčje Slovenije in bo privabila velik del transportov iz Evrope.

Razen tega se bodo v kratkem začele graditi ceste Ljubljana—Kranj v znesku 20 milijonov Din, Maribor—avstrijska meja v znesku 50 milijonov Din in Ljubljana—Kočevje čez Delnice na Sušak v znesku 10 milijonov Din. Vsa ta dela se imajo začeti v najkrajšem času in se bodo izvršila iz

Pogled med zborovalce

Petomajski „delovni poslanci“

Danes poročamo o poteku včerajšnje gospodarske konference v Trgovskem domu, ki se je razvila v veliko gospodarsko zborovanje. Omenili smo v poročilu, da je bilo na zborovanju tudi več poslancev. Dasi so se ostali poslanci zadržali zborovanju primerno, torej tako kakor se za poslance spodobi, sta dva poslance, ki sta člana poslanske »delovnega« kluba, smatrala za potrebno, da preneseta način zborovanja iz belgrajske narodne skupščine tudi v dvorano ljubljanskega Trgovskega doma na zborovanje, ki je imelo popolnoma gospodarski značaj in reševalo vprašanja, ki so eksistenčne važnosti za tri četrti Slovenije. Kljub vsej resnosti tega zborovanja so ravno tisti, ki bi morali najbolje zastopati ljudske interese, zborovanje motili. Tako je poslanec Milan Mravlje, o katerem imamo v vsakem belgrajskem poročilu priliko čitati, kako nastopa v narodni skupščini, hotel vplesti med debato o gospodarskih vprašanjih naenkrat učiteljske premestitve. Minister Janković ga je zavrnil tako efektno, da je Mravlje takoj utihnil, ker si ni upal igrati se z razpoloženjem zborovalcev.

Ko je minister Janković govoril o tem, kako se vlada trudi, da bi pomagala socialno šibkim in kako bi rešila iz krize ves narod, mu je vpadel v besedo dr. Lovrenčič, eden od direktorija Narodnega delovnega kluba in znani lovski strokovnjak. Tedaj je minister Janković dejal: »Vlada se mora pri svojem delu boriti z ogromnimi težkocami. Ena teh težkoc so tudi opozicijski poslanci, ki pri vsaki priliki in povsod skušajo ovirati delo vlade. Na ta način tisti poslanci, ki so poslani v Belgrad zato, da ščitijo interese ljudstva, ovirajo tiste, ki hočejo za ljudstvo kaj napraviti. Dnevna razgrajanja v skupščini in motenje dela s strani opozicijskih poslancev škoduje le stvari in vso to škodo mora čutiti ljudstvo. Tukaj imate sami eklatanten primer: Med vami sedi poslanec dr. Lovrenčič. Temu gospodu ni dovolj, da lahko moti delo v skupščini; celo tukaj na tem gospodarskem zborovanju hoče zborovanje motiti s političnimi medklicami. Ne valite torej krivde na vlado, marveč pošiljajte v parlament ljudi, ki so voljni delati, ne pa ovirati delo vlade!«

Žrtev zločinskega zapeljivca

Maribor, 26. januarja.

Varnostne oblasti so te dni raziskovale neobičajen zločin. V Mariboru se je zadnje čase klatil 26letni brezposelni trgovski pomočnik Josip Koder iz Jesenca pri Račah. Koder je šele nedavno prišel iz kaznilnice, v kateri je presedel 4 leta rojbi. Fant je z vsemi žvabami namazan; komaj je bil iz ječe, že je tital v elegantni obleki, v kateri se je večje kretal v boljših družbah. Na nepojasn način je znal dobiti stike z 18-letno gospenko nekega mariborskega zavoda. Začel je dekleta zasledovati, pisaril ji pisma na skrivne naslove in ga je dobil čisto v svoje mreže. Končno je spravil deklico tako daleč, da je privolila, da z njim pobeget. Beg pa je znal Koder tako spretno zasnovati, da stari dekleta, ki se ne nahajajo v Mariboru, niso ničesar slutili, obenem pa si je zapeljivec zagotovil lepe denarce. Pregovoril je

namreč svojo znanko, da je pisala staršem, da v mariborskem zavodu ne more več zdržati in naj jo pošljejo k uršulinkam v Gradec. Starši so se dali res pregovoriti. Oskrbeli so hčerko s potnim listom in 4000 Din, ko je 24. t. m. prispelo iz Gradca pismo od uršulink, ki ga je pa poslal Koder. Na podlagi tega pisma je hčerka odpotovala. Istega dne je izginil tudi Koder. Ker ni bilo nekaj dni od deklice sledu, se je mati zanimala in s strahom zvedela, da je v Gradcu sploh ni. Policijske poizvedbe so potem ugotovile, da je dekle v družbi mladega moškega izstopilo na Pesnici iz vlaka ter se vrnilo v Maribor, in od tu v ljubljanskim vlakom naprej. Izdana je bila takoj za Kodrom tiratica, ki je imela uspeh. Parček so izsledili, deklico vrnili staršem. Kodra pa vtačknil v zapor, kjer ga čaka sedaj pravična kazen. Slučaj je vzbudil v mariborski javnosti umevno pozornost.

2 km dolga vrsta čakalcev...

Dvi dan je pred krsto Jurija V. prišlo 120.000 ljudi

London, 27. jan. Včeraj sta prišla vojvodinja in vojvoda Kentuki v Westminsterhall in nekaj časa prisostvovala defileju občinstva pred ostanki pokojnega kralja Jurija V. Za ta čas so defile prekinili ter sta lahko vojvoda in vojvodinja nekaj trenutkov nemoteno pomolila ob krsti vojvodovega očeta. Prvi dan je pred krsto prišlo 120.000 ljudi, ki so se vsi v sveti tišini spominjali svojega mrtvaga kralja. Včeraj opolnoči je bil naval na Westminsterhall tolik, da je vrsta ljudi, ki so čakali, da pridejo do krste, bila še opolnoči dolga dva kilometra. Včeraj so se ostankom mrtvaga kralja poklonili tudi številni

tujji diplomatski zastopniki in poslanik. Tja je prišel tudi knez Starhemberg s člani avstrijskega poslanstva.

Jutrišnje pogrebne svečanosti bodo prenašale vse angleške radijske postaje in sicer med 14. in 15. uro našega časa. Pogrebni sprevod od Westminsterhalla do palače Saint James bodo prenašale postaje med 10.30 in med 11.15. Za vse britansko cesarstvo pa bodo prenos vršile 3 angleške kratkovalovne postaje.

Tujji zastopniki prihajajo

London, 27. jan. Včeraj so prišli v London skupaj minister zunanjih zadev g. Eden, av-

strijski podkancler knez Starhemberg in romunski zunanji minister Titulescu. Na koldvoru se je zbralo veliko število ljudi, da je morala policija odločno nastopiti, da jih ravedvedneži niso ovirali. Včeraj sta prišla v London tudi bolgarski kralj Boris in romunski kralj Karol s svojimi spremstvom. Dalje je dospel tudi princ Piemontski, ki zastopa pri pogrebu italijanskega kralja. Za danes pričakujejo prihod predsednika francoske republike g. Lebruna, katerega bo spremljal zunanji minister Flandin, minister mornarice Pietri ter šefi generalnega štaba vojske mornarice in aviacije.

Za danes pričakujejo v Londonu tudi prihod zastopnika sovjetske armade maršala Tuhačevskega, kar vzbuja posebno pozornost, ker je to prvi primer, da se je vojaški zastopnik sovjetske Rusije udeležil pogreba imperijalističnega vladarja. Danes pride v London tudi komisar za zunanje zadeve Litvinov in družbi turškega zunanjega ministra Rudži Arasa.

odlične strokovnjake samo radi tega, ker politično niso bili njihovi. Mi smo jih samo par premestili izven banovine, toda samo take, ki jih v dotičnem kraju že živ krst trpeti in videti ni mogel. Mi moramo povedati tudi tole: nam je težko, da še do danes nismo mogli postaviti nazaj v službe vseh tistih ubogih učiteljev in profesorjev, ki jih je bivši režim brez povoda vrgel na cesto in so še danes na cesti. Kljub temu, da so še danes brez službe, so nasprotniki tako predrzni, da lažejo najvišjim državnim funkcionarjem, kako mi v Sloveniji preganjamo ljudi. Vi sami lahko presodite, ali je sploh kaka primera med tem, kar se je vršilo nekaj in kar se vrši danes. Če smo pa premestili nekatere učitelje in učne moči, ki tako žive, da so v občini pohujšanje širili ali pa tako delajo, da starši že otrok niso hoteli v šolo pošiljati, ali pa, če smo premestili katerega izmed onih učiteljev, ki so kot predsedniki volilnih komisij kar na debelo goljufali, če smo to delali, smo to morali storiti, ker je bila to naša dolžnost. Gospodje učitelji naj torej vedo, da se bomo takega plevla skušali otresti pri vsaki priliki, pa naj se njihove organizacije še tako lepo dajo pileptiti okrog Kramarjev ali Marušičev. Mi namreč pravimo: kljub vršavi avtoritete, ki jo mora imeti učitelj in državni uradnik, vendar ostane osnovno pravilo, da so učitelji tukaj radi naroda in ne narod radi učiteljev! Hočemo, da vodi učitelj šolo in mladino v duhu narodovih želja in narodovih kulturnih smernic. Tistim učiteljem, ki naši mladini dobro hočemo, rečemo: Največjo avtoriteto in priljubljenost si boste stekli s pridnim, poštenim in pravilnim delom med mladino v soglasju s starši. Kaj je lažjega kot to kulturno ljudstvo oblikovati v dobrem, kulturnem in lepem slovenskem duhu in smislu. Učitelji, ki na tej bazi gradi, bo rastele med nami vzgojnega velikana in velikega našega prijatelja, ki mu ljudstvo njegovih dobrot ne bo nikdar pozabilo, ampak se bo hvaležno oklepalo njegove roke. Tega naj učitelji ne pozabijo! In če danes kateri izmed takih učiteljev trdoto razmer čuti, naj ve, da prihaja ta trdota od ravnanja ogromne večine našega učiteljstva proti narodu in proti ljudstvu, da ta trdota prihaja odtod, ker se je učiteljstvo dalo vpreči v politični voz, ki je s svojimi kolesi in valjarji šel preko našega trpljenja, da prihaja ta trdota odtod, ker so se zastopniki gotove kulturne in gotove politike razpredli v strap-karskem smislu najslabšega kalibra, kakor mreža preko vseh naših občin. Kakor osat med žitom in kakor plezavka so prepredli celo domovino, da razjedajo dobro rast slovenske njive. Jasno je, da bomo mi pri vsaki prilike tak osat in tak plevel populili.«

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 27. januarja: Polikarp.
Jutri, torek, 28. januarja: Sv. Ildofona.

Nagrajeni osnutki plakata za ljubljanski velesejem, ki bo od 30. maja do 9. junija t. l. Komisija je prisodila I. nagrado v znesku 2000 Din pogojno avtorju osnutka »Modro-oranž«, gosp. Emanuelu Valjaveu, Ljubljana, II. nagrado v znesku 500 Din je prisojena avtorju osnutka »Mesto in vase«, gosp. arh. Dragu Korbarju iz Zagreba. Dve III. nagradi po 250 Din sta bili podeljeni gg. Ladu Škrabarju za »Ela« in Stanetu Struklju za »Merkur«, oba iz Ljubljane.

Bruceovski večer.

Jutri zvečer priredi Akademsko zveza tradicionalni bruceovski večer v dvorani Delavske zbornice. Večer se bo vršil po tradicionalnih običajih z bruceovskimi izpiti in drugim primernim sporedom. Vabljeni so zlasti vsi člani Kat. ak. starešinstva in pa člani kat. akademskih organizacij.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA (Začetek ob 20)

Ponedeljek, 27. januarja: Siromakovo jagnje. Red B.
Torek, 28. januarja: Zaprtlo.
Sreda, 29. januarja: Pesem s ceste. Red C.
Četrtek, 30. januarja: Dies Irac. Premijera. Red Cetrtek.

OPERA (Začetek ob 20)

Ponedeljek, 27. januarja: Zaprtlo.
Torek, 28. januarja: Kraljičin ljubljenec. Red A.
Sreda, 29. januarja: Carmen. Red Sreda.
Četrtek, 30. jan: Madame Butterfly. Gostuje primadona solifjske opere Jovović-Kovacevska. Izven.

Sport

Na igrišču SK Hermesa so se nadaljevale polkalne tekme, ki so dale naslednje rezultate:

Svoboda : Moste 4 : 1 (1 : 1)
Hermes : Grafika 2 : 1 (1 : 1)

Naši zimski olimpijci so imeli včeraj zadnji trening, oni na Pokljuki in oni na Staničevi koči. S tem so svoj pripravljalni trening tudi zaključili in se vrnejo na svoje domove. Ti dnevi so jim določeni za počitek, nakar bodo v petek zvečer z brzovlakom odpotovali v Garmisch-Partenkirchen. Naša reprezentanca bo štela 17 tekmovalcev; cela jugoslovanska ekipa pa bo štela s časnikarji in s tehničnim vodstvom 25 zastopnikov.

V Planici je za smuško slovo vse dograjeno tako, da bo s 1. februarjem otvorena prva stalna jugoslovanska smuška soba. Treninge za skoke bo vodil norveški trener Henry Oedegard. Tudi poizkusni skoki na srednji skakalnici dokazujejo, da je skakalnica odlično zgrajena. Udeležba na teh tečajih je brezplačna.

Smučarke in smučarji brez dile z belimi listki in olimpijskimi znaki so včeraj izvedli svoj drugi nabiralni dan. Bil je daleko boljše organiziran, kot zadnji. Ni bilo skoraj ljubljancana, ki ne bi slovenskim tekmovalcem dal vsaj dinar in tako tudi na svoj način pomagal, da bodo sli naši tekmovalci dobro opremljeni v Garmisch. Priprani smo, da je večerajšnja zbirka prinesla mnogo več kot pa slične nabiralne akcije. Poleg tega pa je nakazal predsednik vlade dr. Milan Stojadinović znesek Din 45.000; s tem zneskom in še s 50.000 Din, ki jih je dal industrijalec Woschnagg iz Soštanja, je olimpijski odbor daleč več kot je pa pričakoval.

Smučarske tekme v Planici

Včeraj je »Ilirija« kljub izredno slabemu vremenu priredila na hitro roko v Planici smučarsko tekmo, ki so se je udeležili Ilirjanci in Mojstranci po številu 24. Radi južnega dežja je bil teren izredno težaven, kar moramo pri doseženih rezultatih seveda upoštevati. Seniorska proga je bila dolga nekaj manj kakor 16 km, juniorska pa okroglo 6 km.

Seniorji so dosegli sledeče rezultate:

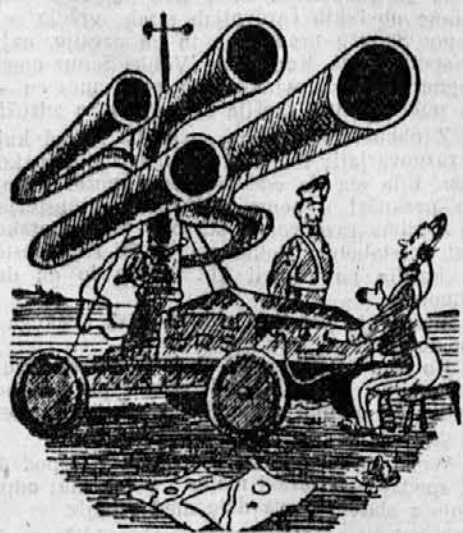
1. Girandon (Ilirija) 1:17,46.
2. Rabič (Dovje-Mojstrana) 1:20.
- Košir Lojze (Dovje-Mojstrana) 1:30:15.
4. Bračič Danilo (Ilirija) 1:32,20.
5. Stolcer Jože (Ilirija) 1:39,40.

Na tej progi je tekmoval tudi Ilirijan Leon Knap, ki je član moštva za zimsko olimpijado v Garmisch-Partenkirchen. Njegova premoč se je pokazala že v času, kar je prišel skoro deset minut pred navedenimi.

Juniorji:

1. Podkrajšek (Ljubljana) 27:02
2. Urh (Ilirija) 28:45.
3. Krč (Ilirija) 30:38.

Teka na 10.000 m pa že ni bilo mogoče več izvesti. Drsalnice je bilo vsled južnega vremena in dežja sama voda. Na predlog Amerike je bila točka črtana.

Na fronti.

Zlomek, pa taki aparati za javljanje sovražnih letal! Ze dva dni ne slišim iz njih drugega kakor to, kako polkovnikova žena zmerja svojega starega.

Zimski prizor kakršnega pri nas ne poznamo.

St. Moritz — Ga-Pa

Zadnjič smo priobčili kratek pregled zimskih olimpijskih iger v Lake Placidu. Da bomo imeli točnejši pregled, bomo poročali še o II. in I. zimskih olimpijskih igrah.

Druge zimске olimpijske igre so se vršile v Švici v letovišču St. Moritz, ki ima vedno najugodnejše vremenske prilike. Zdi se pa, da ravno zimске olimpijske igre spremlja vendo najhujša vremenska smola. Tako je bilo l. 1928 tudi v St. Moritzu. Takoj naslednjo noč, ko so bile zimске igre slavnostno otvorene je nastopila izprememba vremena. Nastal je silen vihar, ki je v treh dneh nametal ogromno snega, četrti dan je pa nastalo južno vreme in pričelo deževati. Tako so morali vedno izpreminjati program, da so igre lahko dovršili.

V St. Moritzu so svojo veliko premoč pokazali

Norvežani

ki so odnesli domov 6 zlatih odlikovanj, dočim so si Amerika, Švedska in Finska priborili vsak po 2 prvi mesti. Vendar pa so ravno v smučarskem teku Švedji zopet presenetili.

Na 50 km so odjedli Norvežanom vsa tri prva mesta. Zmagovalec je bil Sved Hedlund, ki je pretekel 50 km dolgo progo v sijajnem času 4:52:37. Četrtri je bil sele Norvežan, peti Finec, šesti pa zopet Sved.

V teku na 18 km in v Kombiniranem teku so Norvežani zasedli vsa prva tri mesta. V obeh disciplinah je zmagal Grøttumsbraaten.

Tudi skoki so bili domena Norvežanov. Andersen in Sigmund Ruud sta se borila za prvo mesto; tretji pa je bil Čehoslovak Purkert.

Hokej na ledu

Ravno tekmam na ledu je neprijazno vreme najbolj nagajalo. Prijavljeno je bilo 11

Jetika — slovenska bolezen!

Poročilo protijetičnega dispanzerja v Ptuj

Delovno poročilo dispanzerja krajevné protituberkulozne lige v Ptujju za leto 1935 je sledeče (dispanzer je začel delovati šele v avgustu preteklega leta): Dispanzer je posloval pod vodstvom znanega strokovnjaka za pljučne bolezni dr. Boleslava Okolokulaka, dvakrat na teden; število ordinacijskih ur je bilo 164. Zdravniških preiskav je bilo izvršenih 707, od tega je bilo prvih pregledov 468, ponovnih pregledov pa 239; nadalje je bilo izvršenih 89 preiskav izmečka, 294 preiskav krvi in 143 rentgenoloških preiskav (z rentgenaparatom v ptujski bolnišnici). K preiskavi se je postrovojno javilo 113 oseb, po naročilu skrbstvene sestree se jih je javilo 60. Popolnoma je bilo pregledanih 40 družin s skupno 134 družinskimi člani. Zdravniške preiskave pri 468 osebah, kolikor je bilo prvih pregledanih, so pokazale tuberkulozno infekcijo pri 200 osebah, od tega 194 z pljučno tuberkulozo, 6 pa s tuberkulozo drugih organov; pri pljučni tuberkulozi je bilo 34 primerov odprte tuberkuloze, pri ostalih je bila tuberkuloza zaprta. Poleg ugotovljene tuberkuloze je v 6 primerih obstajala še istočasno tuberkuloza grla. Pri 142 osebah sicer ni bilo tuberkulozne infekcije, zato pa so bile ugotovljene druge bolezni netuberkuloznega značaja, le 125 oseb je bilo zdravih. V samem dispanzerju se je zdravilo 58 oseb, v zunanje zdravljenje je bilo poslanih 88 oseb. Obiskov na domu je bilo izvršenih 142. Pri prvem obisku na domu se je ugotovilo, da je le 24 stanovanj bilo zdravstveno neoporečnih, ostala stanovanja (29) so bila slaba in nehygienjska. Stanovajske razmere, ki so se pri tej priliki našle, so zelo poučne; omenimo le nekaj podatkov: Enosobnih stanovanj, ki so hkrati služila kot kuhinja in stanovanjski prostor za vso družino, je bilo med pregledanimi 8, v petih primerih od tega je stanovalo v njih nad 6 oseb, štiri od njih so imela bolnika z odprto tuberkulozo; torej v enem prostoru je prebivalo (odnosno se prebivajo) 6 oseb, med njimi bolnik z odprto tuberkulozo. V dveh primerih so našli, da bolnik z odprto tuberkulozo spi skupaj z otroci. — Dispanzer je med svoje oskrbovance razdelil 23 termometrov, 5 pljuvalnikov, za desinfekcijo je dal 1800 gr lizola in izročil bolnikom 78 komj. raznih zdravil. V bolnišnico je postal 22, v zdravilišča 7 in drugam 24 bolnikov. Od oskrbovancev jih je umrlo 11 (8 moskih in 3 ženske), in sicer vsi za

pljučno tuberkulozo. V dveh primerih je posredoval za delo za lažje bolnike, v enem primeru je interveniral za stanovanje, v desetih pa za socialno pomoč.

Ti podatki zgovorno pričajo o velikem in požrtvovalnem delu protijetičnega dispanzerja v Ptujju in dokazujejo, kako potreben je bil. Njegovo delo je težko in naporno, boriti se mora z boleznijo, ki se ho dokončno mogla premagati le takrat, kadar se bodo socialne razmere velike večine prebival-

Na »Dan sveta«, ki ga bodo priredili v okviru olimpijskih iger, bo za Evropo govoril raziskovalec Sven Hedin.

stva korenito spremenile, kajti danes je že menda vsakemu jasno, da je tuberkuloza socialna bolezen in da bo vprašanje protituberkulozne borbe reseno z rešitvijo socialnega vprašanja.

Ptujski protijetični dispanzer trpi zaradi velikega nedostarka: nima namreč svojega rentgenaparata in mora vse svoje bolnike zaradi rentgenske preiskave poslati v ptujsko bolnišnico. To pa je velika ovira za hitro poslovanje dispanzerja, ker je bolnišnica precej oddaljena, na drugi strani pa to bolnišnico močno obremenjuje. Za uspešno delovanje dispanzerja je torej nabava rentgenaparata nujno potrebna. Zato se obrača ptujski protijetični dispanzer na vse, ki so dobrega srca, da po možnosti z denarjem prispevajo, da se dispanzer v Ptujju more izpopolniti, v blagor najbednejših. Radevolje isti sprejmeta tudi prispevke v naravi, ki jih bi razdelil med najpotrebnejše. Vodstvo dispanzerja bo v ta namen razposlalo na župne urade v ptujskem okraju okrožnico s prošnjo za podporo, ki prošnje gotovo ne bodo odklonili, če se ji odzvali vsaj z majhnim prispevkom, da s tem podprejo človekoljubno delo protijetičnega dispanzerja v Ptujju, ki je itak namenjen vsemu ptujskemu okraju.

Celje

Škoda pri povodnji. Zadnja povodenj, ko je Savinja s svojimi pritoki zopet močno narasla nad normalo, je voda napravila na vsej svoji dolgi progi mnogo škode. V zgornjem delu Savinjske doline, okrog Braslovč, je Savinja trgala travnike in njive v Podgorju, dalje pri Orli vasi, na levem bregu Savinje pri Podvinju. V Vrbiu pri Zalcu je voda vdrla v hiše 13 posestnikom. Železniški promet na savinjski progi je bil zaradi narasle vode nekaj časa ustavljen. Poškodovana je bila bano-vinska cesta Zalec—Grize pri potoku Lava. Tudi železniška proga rudniške direkcije v Zabukovci je bila pod vodo. Savinja je mnogo škode napravila tudi v Petrovčah. Veliko je Savinja odplavila raznega lesa, katerega so potem lovili ljudje na raznih mostovih.

Ob koncu leta 1935 se je mudilo na teritoriju mestne občine celjske 485 inozemcev.

Orožni listi, motorna vozila, bicikli in fajakerski vozovi v celjski občini. V celjski občini je bilo ob koncu leta 1935 registriranih 343 orožnih listov. Med letom je bilo izdanih 17 novih, 12 lastnikov orožnih listov je pa prišlo iz drugih krajev. Potniških avtomobilov je bilo 91 ob koncu leta, prirastek med letom znaša 16, tovornih avtomobilov 34, prirastek je 8, motornih koles je bilo 23, prirastek znaša 6. Večina prirastka gre na račun zgruževke obeh občin. Biciklov je vseh registriranih 2149 in 60 fajakerskih voz.

Zrivo nesreč in napadov. Brezposelni 29 letni mizarški pomočnik Kovačič Jurij iz Gajnova pri St. Janžu na Dolenskem je padel v gozdu in si zlomil desno roko. — Posestnika Umeka Ivana iz Podrede je 21. t. m. napadel v Veterniku pri Podredu posestnik Anton Sikošek z nožem in ga poškodoval po glavi in hrbtu. — Kovač Marija, 9 letna hči posestnika iz Sibenika pri St. Juriju ob J. ž. se je 21. t. m. igrala pred šolo, pri igranju padla in si zlomila desno roko.

»Prav! Naredi, kar hočeš. To ti pa rečem, če si daš ti ostrici lase, si pustim potem jaz rasti grivo!«

Kočevarji

Mnogo bolj kakor mariborsko je naši javnosti zlasti iz zadnjega časa znano kočevsko narodno-obrambno vprašanje. Če smo v prejšnjem rekli, da se kaže tam neposredno vpliv sosednje kulture v gospodarskem in kulturnem oziru na naše prebivalstvo, tudi tu ni brez teh znakov, ki pa so bili še močnejši v preteklosti, ko so nemški kočevski okr. glavjarji prištevili h kočevjarjem malone celo Dolensko tja do Dobrepoli in Novega mesta in ko je bil čas zelo naklonjen nemškutarjenju. Danes vemo, da so Dolenjevaščani s svojo čisto slovensko občino v narodnem oziru nekaka predstraža kočevskemu naselju, ki sega potem na vzhod nekako do Crmošnjic, na jug do Mrave, na zapad pa do Kočevske Reke.

Izvor Kočevjarjev

Seveda ni to naselje čisto kočevsko, ampak močno namešano s slovenskimi prebivalci, ki so zaslili v te vasi največ iz ribniške ali tudi iz črnomeljske okolice večinoma zaradi zasluzka bodisi na prejšnji znani kočevski »glazuri«, bodisi na rudniku, ko se je ta odprl, bodisi kot ogljarji ali vozniki, bodisi kot lesni delavci pri kočevskih lesnih podjetjih ali gozdni delavci, bodisi tudi po »sili življenja« ali kako drugače. Tako nahajamo med njimi vse polno slovenskih imen, ki so se v predvojnem času, ko smo bili še vsi skupaj avstrijski podaniki in so igrali kočevjarji vodilno politično in ponemčevalno vlogo v tem kraju, s silo ponemčila in imamo zdaj polno slovenskih imen z nemško, ozir. kočevsko obliko, tako da je pravih in prvotnih kočevskih imen zelo malo. Glede tega se je že veliko pisalo kakor tudi glede kočevskih krajevnih imen. (Kar se krajevnega imena samega Kočevja tiče, bi opomnil, da sem v nekem starem, latinsko pisanem poročilu novomeške gimnazije našel poleg kočevskega osebnega imena Eisenzopf še krajevno: Goltho-Sevius, kar bi naj značilo Kočevjar in končnica »Sevius« posebej toliko kot Svab).

Narodna zavest

Drugače pa je z narodno zavestjo, Kočevsko narodno vprašanje se rado enači s koroskim, kar pa je napačno. Na Koroskem smo se mi naselili ob preseljevanju narodov, in sicer kompaktno v živem stiku z ostalim narodom, dečim so se Kočevjarji v neprimerno manjšem številu iz nemških pokrajin izgrajali ter se na privoljenje takratnih grofov Orienburžanov naselili na tem tedaj še po večini neobjudenem ozemlju, ki ga danes označujejo s pridevkom »Gotscheerland«. To ni torej nikaka prvotna naselitev v tem smislu kakor pri koroskih Slovencih ali tudi n. pr. pri Lužiskih Srbih, ki so le vrhi gora nad poljanami slovenskih naselij, ki so se po pogreznile v nemško morje. Kočevjarji so svojevoljno in zgolj iz življenjskih koristi stvorili skromno naselbino na našem ozemlju, kar bi se moglo kvečjemu primerjati stanju naših izseljencev na Westfalskem ali kje drugje.

(Konec prihodnjic.)

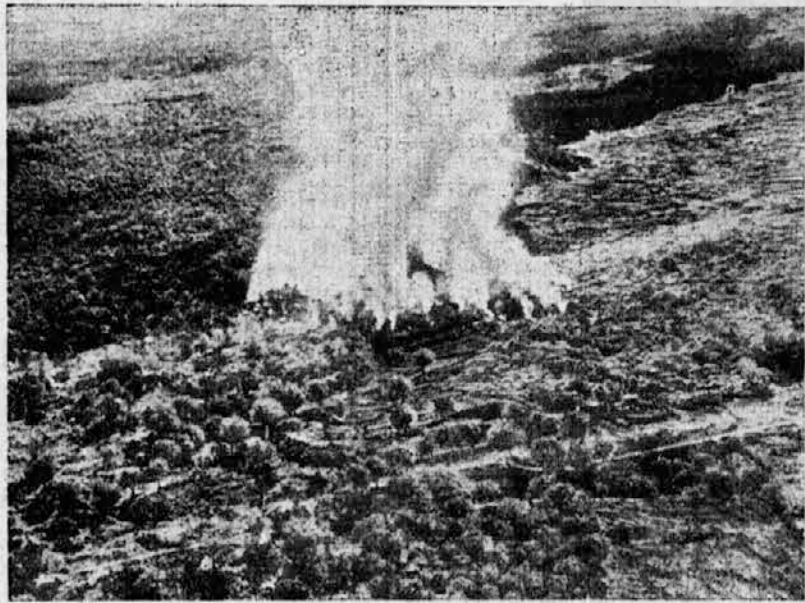
Gore s temne strani

Toda deset mesecev pozneje, 2. julija 1935, ga spet najdemo v steni, z drugim tovarišem. Harringerjevega trupla do danes niso našli. V steni, iz katere se je bil komaj, komaj rešil, v steni, kjer je bil izgubil dolgoletnega najboljšega prijatelja! Po dvodnevni borbi zmagala on in Maier razvpi to steno in s tem rešita enega od zadnjih velikih alpskih problemov centralnih Alp.

Čudežna je bila njegova rešitev, da ji skoraj ni našli enake! Nič manj čudežna pa ni bila tudi njegova energija, ki mu ni dala miru prej, dokler ni dosegel stvari, katere se je bil lotil. Njegova zmaga učinkuje skoro kakor porog in zasmeh steni in usodi.

Dve novi zmagi

Lansko leto, 1935, je prineslo dve veliki alpinistični zmagi: severno steno Grandes Jorasses in severno steno Aletschhorna. Padla bi bila pa skoraj brez dvoma tudi severna stena Eigerja, tisočstiristomska ledena stena. Toda tudi tu je bil vremenski preobrat tisti, ki je drugim alpinistom preprečil namere in pogubil dve mladi življenji.

Bombe na ognjenik. Pred nedavnim je bruhal havajski ognjenik Mauna Loa. Tedaj so ameriški bojni letalci skušali z bombami zajeziti lavo.

Dva Monakovčana (odtod se v zadnjih desetletjih rekrutirajo najboljši plezalci tako v ledu kot v skali) sta 3. septembra (nerazumljivo pozno čas za ture te vrste) naskočila severno steno Eigerja, neverjetno ledeni in skalni zid te gore. Bila sta to Steinauer in znani Meier. Tri dni ni bilo o njih ne duha ne sluha. Ko sta vstopila, je bil dan dokaj lep, tudi drugi dan je še šlo za silo. Tretji dan pa so nastopili viharji, megla, sneg je začel mestiti. Ves teden ni mogla radi nemogočega vremena nobena ekspedicija odriniti na pomoč pogrešanima plezalcema. Tudi Peters je bil med reševalci.

Letalo ju je izsledilo

Sele znameniti letalec Udet, ki se je 12. septembra 1935 na dvajset metrov razdalje z avionom približal steni ter jo do podrobnosti razgledal, je opazil dve črni lisi, o katerih je domneval, da sta to pogrešana alpinista. Radi poznega letnega časa je bilo seveda nemogoče priti do njih in tudi sploh poskušati kaj takega. V siloviti razdivjanosti prirodnih moči sta podlegla, omagala in zmrznila oba drzna naskakovalca. Na ozki polici ležita dve postavi, še v smrti navezani na vrvi, ki ju je bila družila v življenju, dve postavi, zavarovani s klini, zabiti v led in skalo. Njuni nepremični telesi sta kakor dve zmagoslavni trofeji stene, ki je znala ostati svobodna. Triumf surovih prirodnih sil nad vsemogočnostjo malega, neustrašnega, neuklonljivega bitja, ki se mu pravi človek.

Človek bo zmagal

Prišel pa bo dan, ko se bo tudi preko te stene vzpel človek na vrh Eigerja in zmagoslavno se mu bodo zalesketale oči. Svetla, vesela pijana ura, čas velike radosti, ki kakor vulkan razganja šibke prsi, veličastni trenutek, ko se v bliščih, prosornih meglicah ob vrhu, v meglicah, nad katerimi leži neizmerni prepad zamolke nebeske sinjine, pridejo z magovalcema vred veseliti

blede prikazni davno umrlih mož, naskakovalcev, nesojenih junakov, ki so prerano, na pragu podjetne moške dobe, pustili svoja vroča življenja v razbitih žlebovih in grapah. Vse te svetle, bleščeče duše ljudi, ki so v odurnosti ledenih in skalnih strmin brez pomoči morali čakati smrti, besni, tako življenja željni ljudje, tako mladi še, tako podjetni, sam načrt jih je bil, sama slast za burnim bojem. Čisto natančno in jasno so vedeli, da zanje ni rešitve, brez pomoči so strmeli v nepremični, gosti zid sive megle. Poskusili so vse, lezli gor, lezli nazaj, sestopali, izgubljali orientacijo — dokler se niso premraženi in izstradani sesedli, vedoč, da je vsega konec. In tam doli so hiše, so ljudje. To bodo še naredili ljudje in onega se bodo lotili, brez nas! Konec je! Mar je res konec? Ne, saj ni! Ne, ne sme biti! To ni mogoče, to bi bilo krivično! Ni še konec!

V onemoglem besu se jim zadirajo nohti v dlani. Konec. Ti, — pa ti — nikdar več! — Omagajo. Sladki sen utrujenosti, toplota, mir. Tišina. Sneg pa tiho pada, brez konca, brez kraja. Konec.

Lepe so gore, čudovit je krvavi solnčni požar, ki objame zvečer večne snegove in led. Ne-

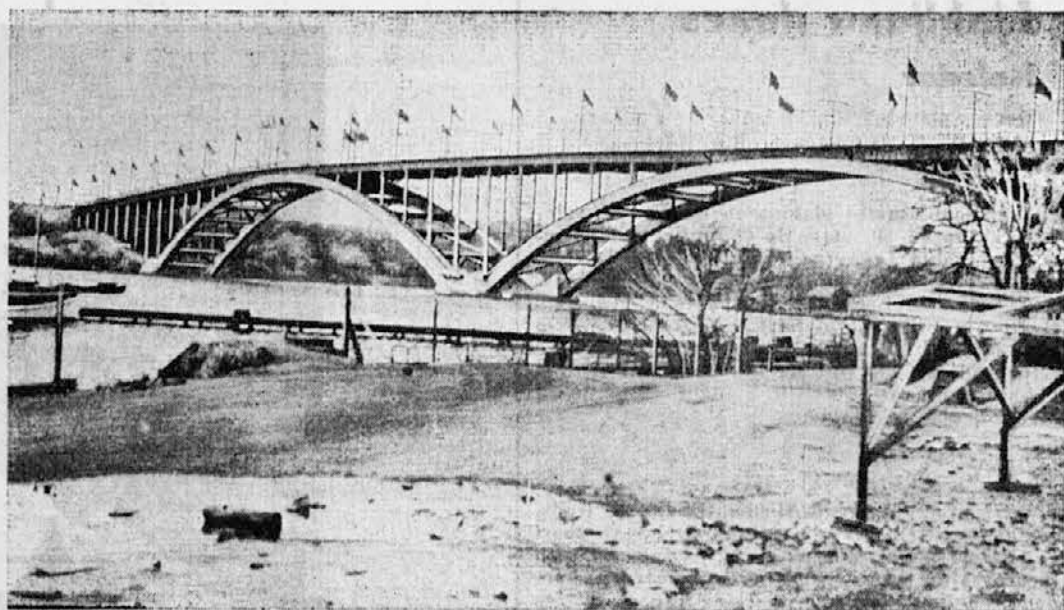
verjetno je tiho gorsko poldne, užitek je plezanje ob jasnem vremenu. Noči z gostimi zvezdami, s temnim nebom in mrmranjem skritih vrvelcev so nepozabne.

Toda kadar gorska priroda pobesni, se spremeni lepota v odurnost, veselje v grozo, življenje v — smrt.

Eiffelov stolp v Varšavo

Pred nekaj dnevi je prišel v Varšavo bogataš Anton Moszlanka. Nameraval se je tu malo pozabavati in zraven napraviti kako dobro kupčijo. Pri tem poslu je prišel v stik z različnimi posredovalci. Nekdo od teh mu je začel med drugim pripovedovati tudi o tem, da nameravajo podreti v Parizu Eiffelov stolp in ga prenesti kam drugam. Predlagal mu je, naj kupi ta stolp in ga postavi v Varšavo, s čimer bi gotovo mnogo zaslužil. Bogataš je bil s tem predlogom zadovoljen in v svojem navdušenju in posredovalcu dal nalog, naj vodi tozadevna pogajanja.

Čez nekaj dni je posredovalec v neki restavraciji predstavil bogatašu nekega moža kot Francoza in predsednika Družbe Eiffelovega stolpa. Ta je začel razlagati bogatašu, da bi za nakup Eiffelovega stolpa zadostovalo 100.000 zlotov in bi ga bilo mogoče kupiti tudi po delih, tako da bi se lahko pogodili tudi za posamezna nadstropja. Bogatašu ni bilo na tem, da bi bogve kako varčeval, kajti denarja je imel dovolj. Hotel je na vsak način kupiti ves Eiffelov stolp in je pristal tudi na pismeno pogodbo. Ker je ta tajnstveni Francoz vedel, da pogodba, ki je sklenjena v Varšavi, v Parizu nima veljave, je povabil Maszlanko v Pariz, kjer se bo pogodba končno veljavno podpisala. Zankrat zadostuje ara 5000 zlotov, ostalo pa bo treba plačati po podpisu pogodbe. Bogataš je bil takoj pripravljen in je odšel zlate. Kmalu nato pa se je vrnil v domovino.

Nemška tehnik na Švedskem.

Doma je pripovedoval svojemu sosedu, ki je bil tudi precej petičen, vso stvar. Ta pa mu je svetoval, naj se hitro vrne v Varšavo in vso stvar izroči policiji. Na policiji so mu povedali, da je nasel spletkarskemu konzorciju. Onih 5000 zlotov, ki jih je dal temu lažnemu konzorciju, bo videl šele takrat, ko bo prišel Eiffelov stolp v Varšavo. Do tedaj pa bo preteklo gotovo še precej časa...

Sovjetski vzorci

Moskovska Pravda zasmehuje proletarske smernice sovjetske tekstilne industrije. Cvetlice, proge in kocke se smatrajo za izraz kapitalistične miselnosti. Kmetičam namenjena bombaževina je poslikana z motornimi plugi, ki navdušujejo za poljska dela. Cvirna sto blago za perilo je okrašeno s slikami nove turkistansko-sibirske železnice. Karavana velblodov tava skozi rumeno peščeno puščavo, kjer se pasejo ovce in drvi vlak. Kako prijetno bo nositi te okrasne spodnje hlače! Platno za srajce je pokrito z veselmi vzorci: letala opravljajo setev, dočim spuščajo zrakoplovi bombe. Blago bo torej enako primerno za vojaka in kmetovalca. In voleno blago za obleke! To je okinčano s prizori iz meščanske vojne: gledamo topove, oklopnice, strojnice, kri in ranjence. Železničarske dame si lahko oskrbijo bluzo s postajnačelnikom, ki strumno pozdravlja vlak z roko pri službenem pokrivalu. Na razpolago je tudi blago s prizori iz kitajske revolucije in tekem za prvenstvo Moskve v lahki atletiki. Ali ne bi bile ženske lahko zadovoljne? In vendar niso!

Dve srci

Dunajski fiziolog prof. Wenkebach je predložil pisarni mednarodnih zdravniških kongresov

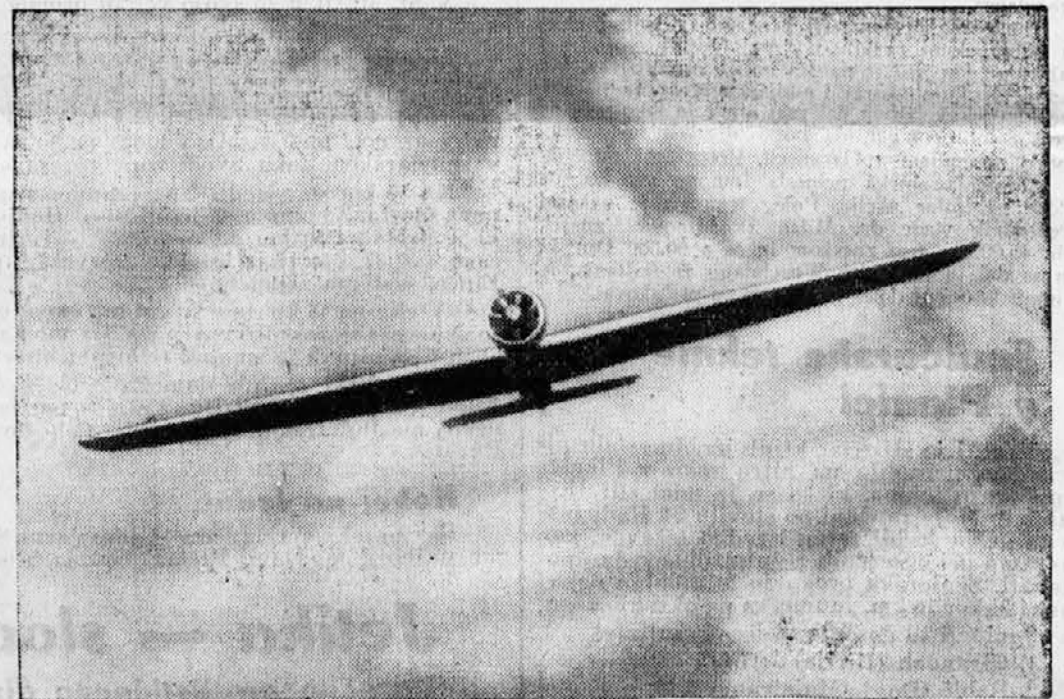
razpravo o človeškem srcu. Smatra ga v nasprotju z dosedanjimi nazori za dvojni organ, kakor pljuča ali ledvice. Človek ima prav za prav dve srci, ki pa sta tako tesno zvezani, da govorimo o desnem in levem priduvarju ozir. desnem in levem prekatu dozdevnega enega srca. Vendar živi vsaka polovica samostojno življenje. Ta ugotovitev ima velik pomen za zdravljenje srčnih bolezni. Poročevalec je bival več le tv Indiji, kjer ga je zanimala tropska spalna bolezen. Slednja večkrat napade samo eno polovico srca, kakor so govorili poprej, ali »samo eno srce«, kakor bo treba govoriti vnaprej. Dočim se napihne obolelo srce kakor otroški zračni obroček, ostane drugo popolnoma zdravo, tudi če povzroči spalna bolezen smrt. Drobnogled ugotavlja v sličnih primerih jako tenko mrežo, ki deli bolno srce od zdravega. Zdravniki se morajo ozirati na dvojni značaj srca tudi pri jako razširjenem prekomernem krvnem pritisku. Dosedanja zdravila so veljala izključno bolnemu srcu, dočim ni nihče mislil, da otežkočijo delovanje drugega zdravega. Vsled tega nastanejo n. pr. pri pobujanju nahuhe mučne bolečine. Samo omenjena dvostranost je vzrok, da učakajo lahko bolniki visoko starost. Zdravo srce ojači svoje delovanje in odtehta oslabelost bolnega, kakor to opazujemo tudi pri obstnih in pljučnih boleznih.

Nekoč je hotel Napoleon vzeti iz omare knjigo, pa je ni mogel dojeti. Komornik mu prihliti na pomoč in pravi: »Veličanstvo, pustite, jaz sem nekoliko večji.«

»Le daljši, dragi komornik!« mu je odvrnil Napoleon.

Naročajte

„Slovenski dom“

Najnovije angleško bombno letalo

U 38

24

Pustolovščine nemške podmornice v svetovni vojni

Tudi ostali kapitani so izrazili zdaj vsak svoje želje in mi smo jim skušali v vsem ugoditi. Zato sem vselej poslal na parnik po enega ali dva moža od svoje posadke, da sta poiskala tam potrebne stvari. Obleke in podobne stvari smo našli seveda le na potniških ladjah. Drugeče nisem nikoli dovoljeval svojih posadki, da bi preiskovala potniške ladje, preden so se potopile. Vedel sem namreč, kako vabljava je taka izkušnja, zato jim rajši nisem nudil prilike za izkušnjo.

Na tovornih ladjah sem jim dovolil iztikati, kakor jim je pozelelo srce, kajti na teh itak ni bilo kaj prida najti.

Ko smo pršli do Otrantske ožine, so bili angleški kapitani mnogo bolj v skrbeh kot jaz in so mi dali celo nekaj koristnih nasvetov. A jaz sem jih tolažil, češ, še nikoli me ni zapustila sreča, pa me tudi zdaj ne bo. In res, čudovito nam je šlo vse po sreči.

V Kotskorskem zalivu sem se poslovlil od kapitana. Tu so jih kot ujetnike odvedli v ujetniško taborišče, kjer so lahko odšli brez skrbi živeli. Take kuhinje pa, kot so jo imeli na podmornici, pa tam najbrž niso več imeli. Naš kuhar je zaviil vsakemu velik kos potice in mesa, da se ga bodo spoinjali, če pozneje ne bodo imeli več tako izvrstnega kuharja, kot je bil on. Naš kuhar je bil v kuhinji resničen strokovnjak — to so mu tudi izbrčni Angleži priznali.

Dragocenosti, kot: ure, denar in siceršnje vrednosti, ki so mi jih bili izročili v varstvo, sem jim zdaj vrnil; slišal pa sem na svoje začudenje, da so jim v ujetništvu pozneje te stvari pobrali in zaplenili. Nemalo sem se zgražal nad takim barbarstvom.

Po vojni sem prejel še marsikak pozdrav od enega ali drugega kapitana. Z mnogimi smo postali prav dobri prijatelji.

Na tej poti smo potopili razen v Funchalu še šest in trideset tisoč ton. V celtem je vseboval moj seznam okrog sto potopljenih ladij s približno tristo tisoč tonami.

Od cesarja sem prejel brzobjavno obvestilo, da sem prejel najvišje vojno odlikovanje »Pour le mérite«. Pred menoj je prejele doslej le enajst mornarjev to odlikovanje, med njimi razni admirali, ki pa tako odlikovanje pač mnogo laže dosežejo kot pa mi, navadni bojevniki v fronti.

Prav tako me je razveselila vest, da me je moje rojstno mesto Sonderburg prišlo med častne občane. To je bilo zame odlikovanje, da bi si niti sanjati ne upal o njem. Sonderburg je imelo doslej le enega častnega občana in to je bil devedesetletni general Schultenber, zadnji poveljnik trdnjave Sonderburg, ki pa so jo že pred dvajsetimi leti podrl.

Poklicam sem bil v Berlin, da bi mi slovesno izročili odlikovanje. Cesar sam mi ga je hotel osebno izročiti. Toda ker je bil cesar ravno v Šleziji pri knezu Plepu, jaz pa nisem imel dosti časa, poleg tega pa sem imel še neko drugo željo, mi je izročil odlikovanje kar admiral Müller, načelnik mornariškega ministrstva, ki je bil cesarjev zapadni prijatelj.

No, nekaj je že v tem, če si smel v mogoč s takim odlikovanjem po berlinskih ulicah — koliko pa jih je bilo, ki so se mogli ponašati z njim? Še več pa je pomenilo to za Koblenz, kjer me je že pričakovalo moje dekle. Lahko si mislite, kako sem mogel zdaj ugajati dekletu — saj je znana stvar, kako uniforma privlači ženski svet, kaj šele uniforma s takimi okraski! In zdaj bom stopil s Pour le mérite pred njo!

Brzobjavno sem sporočil v Koblenz, da pridem, in vsa rodbina me je pričakovala na kolodvoru.

Zdaj je bilo, treba reči le še zadnje besedo, odločilno besedo »da!« In ona je res rekla »da!« — in bila sva zaročena. To sem hotel omeniti na tem mestu, da vidite, kako so s takimi odlikovanji združene še druge prijetne posledice...

Nekoliko vmesne igre s Senuzi, Delfini in zaljubljenici.

V admiralnem štabu so imeli pripravljen nov nalog zame. Vprašali so me, če bi hotel odpluti k Senuzom.

Danes ve vsak otrok, po znani cigaretni znamki, da so Senuzi neki rod Arabcev. Takrat tistih cigaret še ni bilo. Jaz sem bil pripravljen za to pot, le to sem vprašal, kaj naj prav za prav počnem pri Senuzih.

Senuzi so Arabci, ki prebivajo med Egiptom in Tripolisom. Bili so na naši strani in so se borili proti Angležem.

Njihove boje je vodil neki gospod Mannesmann, po rodu Nemec. Razume se, da so bili Senuzi sovražni tudi Italijanom v Tripolisu.

Ze pred vojno so se borili Senuzi proti Italijanom pod vodstvom Enver Paše.

Boji, ki jih je Mannesmann vodil proti Angležem in Italijanom, se niso slabo razvijali. Le Senuzom je primanjkovalo hrane in municije, in kar je bilo poglavito, imeli so skoraj prazne blagajne.

Odpluli smo torej k Senuzom. Z nami je šel bivši nemški konzul dr. Pröpster, turški major Djemal in dva beduinska vohuna. Major Djemal je imel s seboj več zabojev zlata, srebra in tudi daril za voditelja Senuzov, tako zvanega Velikega Senuzi; ta darila in denar je prejel major od svoje vlade v Carigradu; tudi oba vohuna sta bila iz Carigrada. Pred vojno sta šla na božjo pot v Mekko, pa ju je prehitela vojna in nista mogla več domov. Po čudnih okoliščinah sta prišla v Carigrad.

Na poti mi je konzul Pröpster mnogo pripovedoval o Senuzih. Posebno o Velikem Senuzu mi je pripovedoval čudovite zgodbe, ki pa so bile menda vse resnične. Po tem pripovedovanju je moral biti ta pravi čarovnik. Bil je duhovni in vojaški vodja svojega naroda.

Senuzi so zelo stroga verska sekta in štejejo

približno sto tisoč duš. Veliki Senuz velja kot prerok, sicer ne tako velik kot Mohamed, vendar pa spoštljiva veličina.

Izvrševati službo Velikega Senuzi gotovo ni lahko. Konzul Pröpster mi je pripovedoval, da Veliki Senuz večkrat zabava svoje ljudstvo na ta način, da odseka črnemu in belemu kostrunu glavi, jih zamenja in pritrudi črnemu belu, belemu čno ter jih spet oživi. Dalje, da usadi v puščavski pesek zrno kake rastline in napravi, da zraste iz zrna v nekoliko minutah velika rastlina, celo drevo. Zvečer ob mraku, kadar vstaja mesec iznad morske gladine, iztegne svojo čarovno palico proti mesecu in ga razbije. Pred očmi vseh navzočih se razdeli mesec v dve polovici. Senuzov postane ob takih čarovnijah strah; vržejo se Velikemu Senuzu pred noge in ga prosijo, naj mesec spet združi. Končno se Veliki Senuz omeči in iztegne svojo čarovno palico proti mesecu — in obe polovici spet skočita skupaj in se združita.

Z obema beduinama se nisem mogel kaj dosti razgovarjati; imela sta vso vožnjo morskobolezen. Bila sta pa čudovito lepa moža. Nekajkrat sem poskušal s pomočjo konzula Pröpsterja začeti z njima razgovor, a sta bila vsled morske bolezni preslabotna. Rekla sta, da bi rajši šestdeset dni jedla na kameli kot čepela le en dan v podmornici.

Vožnja je potekala mirno, brez vsakega večjega dogodka — le z eno izjemo.

Ko smo že zagledali obalo in na obrežju dim iz taborišča, ki se je vil visoko proti nebu, je prihitel Wendlandt razburjen k meni na most.

»Kaj se je zgodilo?« sem vprašal.

Wendlandt je skoraj zakrčkal: »Gospod kapitan, spodaj sedi turški major z vojakoma; odpirajo zaboje z zlatom in ga dele med seboj!«

Rekel sem Wendlandtu, naj pokliče majorja. Čez nekaj časa je prišel, vidno užaljen.

»Želite?« je vprašal nevoljno.

»Kaj počnete z denarjem, tam spodaj?«